

HOLLVINIR GRENSÁSDEILDAR

SKÝRSLA STJÓRNAR FYRIR STARFSÁRIÐ 2008

Hjálögð er skýrsla stjórnar samtakanna Hollvinir Grensásdeildar fyrir starfsárið
1. janúar til 31. desember 2008.

Reykjavík, 27. maí 2009

Gunnar Finnsson

Edda Bergmann

Guðrún Pétursdóttir

Sigmar Þór Óttarsson

Þórir Steingrímsson

HOLLVINIR GRENSÁSDEILDAR
(Kennitala: 670406-1210 - Númer bankareiknings: 311-13-301170)

AÐALFUNDUR 27. MAÍ 2009

SKÝRSLA STJÓRNAR

Samtökin Hollvinir Grensásdeildar voru stofnuð 5. apríl 2006. Aðalfundir voru síðan haldnir 30. maí 2007 og 2. júlí 2008. Er þetta því skýrsla þriðju stjórnar samtakanna.

Stjórnin, sem var kosinn á seinasta aðalfundi, skipti þannig með sér verkum: Formaður Gunnar Finnsson; varaformaður Þórir Steingrímsson; ritari Sigmar Þór Óttarsson; gjaldkeri Guðrún Pétursdóttir; og meðstjórnandi Edda Bergmann. Varamenn: Ásgeir B. Ellertsson og Baldvin Jónsson. Skoðunarmenn reikninga voru kosnir Ellert Skúlason og Bergur Jónsson. Varamenn hafa setið stjórnarfundi og tekið fullan þátt í störfum stjórnarinnar. Jafnframt hefur stjórnin notið náinnar samvinnu við Stefán Yngvason, sviðsstjóra lækninga á endurhæfingasviði og annað starfsfólk á Grensásdeild.

Eins og fram kemur í lögum samtakanna er tilgangur þeirra að styðja við, efla og styrkja endurhæfingarstarfsemi þá, sem fram fer á Grensásdeild Landspítala Háskólasjúkrahúss eða í tengslum við þá starfsemi. Skal það gert með öflun fjár til þeirrar starfsemi og eins með því að vekja athygli á og hvetja til styrktar starfseminnar á opinberum vettvangi.

Vinna að og horfur varðandi nýja álmu á Grensásdeild

Langbrýnasta þörf Grensásdeildar er viðbótarálma, sem hýsa mundi sjúkra- og iðjuþjálfun, en að slepptri æfingasundlaug hefur engu rými verið bætt við á Grensásdeild síðan hún tók til starfa 1973. Síðan þá hefur þjóðinni fjölgað um meira en 40% og þeim sem endurhæfingar þurfa fjölgað enn meir. Forgangsverkefni HG frá stofnun samtakanna hefur því verið að vinna að fjármögnun byggingar slíkrar álmu. Fyrir milligöngu HG lýsti Sjóvá sig reiðubúið í apríl 2007 að fjármagna byggingu álmunnar, sem myndi auk sjúkra- og iðjuþjálfunnar hýsa göngudeild, og styðja það með styrktarframlagi upp á 15 % heildarkostnaðar við byggingu álmunnar. Ríkisstjórnarskipti urðu mánuði seinna en ekki var tekið á málinu af heilbrigðisráðherra fyrr en meira en ári seinna, þ.e. í ágúst sl.. Það varð ákvörðun hans þá að hafna þessu góða tilboði Sjóvár, en hann taldi að það bryti gegn ESB reglum að taka slíku tilboði án þess að verkið færi í útboð. Ráðherra var þó allur af vilja gerður til að finna lausn á málinu og sagði að á því yrði tekið og þá með aðstoð HG. Fyrsti liðurinn í þeirri vinnu væri að gera ný drög að álmunni, en þau sem fyrir liggja þykja ekki nógu hentug. Búið var við að þeirri vinnu af hálfu ráðuneytisins mundi ljúka þá um haustið. En áður en það gerðist skall fjármálakreppan á. Eins og ástandið er nú verður að horfast í augu við þá staðreynd að vonir um og stuðningur við byggingu viðbótarálmu við Grensásdeild er af dagskrá í bili. Hversu lengi það ástand varir er ekki hægt að segja á þessari stundu, en HG ætla reglulega að endurmeta stöðuna.

Önnur verkefni og styrkir

HG færðu Grensásdeild nú í apríl tvo matarhitavagna, en slíkir vagnar auka möguleikana á fjölbreytni og meiri gæðum í mat sjúklinga. Fyrirtækið Fastus ehf, sem flytur inn slíka vagna, sýndi þá rausn að bjóða 50% afslátt á vögnunum og gerði það okkur kleift að kaupa tvo, þ.e. einn fyrir sína hvora sjúkradeild. Gengisfall krónunnar leiddi til stórhækkaðs verðs vagnanna frá því þeir voru pantaðir og kostuðu þeir í heild kr. 558.849.

Kristján Freyr Einarsson, grafiskur hönnuður hefur nýlokið við hönnun merkis (logo) fyrir HG. Hann hefur af örlæti gefið vinnu sína við þetta verkefni. Þá er verið að vinna að útgáfu kynningarbæklings um HG. Sú vinna er langt komin og ætti bæklingurinn að sjá dagsins ljós í sumar. Miklu hefur skipt í því sambandi að Prentsmiðjan Oddi veitti 60 þúsund króna styrk og Össur hf. 65 þúsund króna styrk til þessa verks. Stuðningur þessara fyrirtækja sem og Fastus ehf. og Kristjáns Freys Einarssonar og áður veittur stuðningur Flugfélags Íslands, Flugstoða ohf. og Sjóvá er okkur mikið þakkarefni og hvatning og sýnir jafnframt í verki sterka samfélagslega ábyrgð þessara aðila.

Fleiri hafa sýnt HG hlýhug í verki. Þegar Guðný Daniélsdóttir, læknir lét af störfum á Grensásdeild seint í vetur, söfnuðu starfsfélagar hennar saman í kveðjugjöf. Guðný vildi ekki þiggja gjöf fyrir sig, en kaus hins vegar að afhenda HG söfnunarféð, 40 þúsund krónur. Þakka samtökin mjög þennan stórhug Guðnýjar.

Gerð sérstakrar heimasíðu fyrir Hollvini Grensásdeildar hefur dregist á langinn og mun væntanlega verða svo enn um sinn, því gerð og rekstur heimasíðu er kostnaðarsöm. Samtökin Heilaheill hafa á meðan þetta ástand varir boðið aðgang að sinni heimasíðu, www.heilaheill.is og hefur það verið þegið með þökkum. Þar má finna upplýsingar um HG undir stikunni “Hollvinir”. En stjórnin varpar enn fram þeirri spurningu hvort einhver meðal Hollvinanna hefði áhuga á að koma að gerð og rekstri eigin heimasíðu samtakanna.

Áfram hafa HG leitast við að vekja athygli á og kynna starfsemi Grensásdeildar. Félagsmenn hafa skrifað blaðagreinar um þetta málefni, og 15. maí sl. var, að tilstuðlan samtakanna, RÚV þátturinn *Samfélagið í nærmynd* með mjög velheppnaðan klukkustundar þátt um Grensásdeild í beinni útsendingu þaðan.

Meðlimafjöldi og fjárhagur Hollvina Grensásdeildar

Meðlimum Hollvina Grensásdeildar, sem voru rösklega 100 í upphafi ársins hefur fjölgað og eru nú um 140. Árgjaldið hefur verið 1.000-krónur síðan samtökin voru stofnuð 2006. Þrátt fyrir að kaupmáttur árgjaldsins hefur minnkað mjög á þessum tíma leggur stjórnin til að það haldist óbreytt með tilliti til aðstæðna í þjóðfélaginu. Þá er þess að geta að vegna bankahrunsins hafa því miður orðið vanhöld á innheimtu félagsgjalda, en verið er að vinna að því hörðum höndum að koma þeim málum í lag. Á bankareikningum samtakanna voru rúmar 524 þús. kr. um síðastliðin áramót.

Starfsáætlun komandi árs

Lög samtakanna mæla svo fyrir að aðalfundur samþykki starfsáætlun komandi árs. Miðað við breyttar þjóðfélagsaðstæður leggur stjórnin til að megináherslan verði ekki lögð á byggingu viðbótartálmu við Grensásdeild, heldur verði leitast við að styðja skerta starfsemi deildarinnar eins og fjárhagurinn leyfir. Er þá einkum horft til öflunar fjár til kaupa á nauðsynlegum þjálfunarbúnaði, sem getur aukið árangur og afköst endurhæfingar. Í því sambandi verður lögð áhersla á að leita nýrra fjáröflunarleiða fyrir samtökin. Þá verður haldið áfram að kynna og vekja athygli á starfi Grensásdeildar og þýðingu hennar fyrir þjóðfélagið.

Um stöðu Grensásdeildar

Staða Grensásdeildar er mjög erfið. Eftir margra ára fjársvellti og niðurskurð á góðæristímum þrátt fyrir að sannað væri að deildin skilaði miklum þjóðhagslegum hagnaði, hefur verið þrengt enn meir að starfi hennar. Ákveðið var að lækka þar útgjöld um 136 milljónir króna. Til að ná því markmiði hefur legurúmum verið fækkað úr 40 í 26 (um meira en þriðjung) og annarri legudeildinni lokað; hjúkrunarfræðingum og sjúkraliðum fækkað um 12 stöðugildi og deildarstjórum um einn. Dagdeild hefur hins vegar verið stækkuð. Allt mun þetta hafa mikil áhrif á þá sem þurfa nauðsynlega á endurhæfingu að halda. Lífsgæðum þeirra mun hraka því

möguleikar á getu til sjálfsbjargar munu minnka og þeim fækka, sem ná starfsgetu. Þá hafa þessar aðgerðir vakið upp ugg um að við þær skerðist hæfni þess einstaka og frábæra endurhæfingateymis, sem byggst hefur upp á Grensásdeild. Í ljósi þessarar óheillavænlegu þróunar og óvissunnar sem henni hefur fylgt, ber að fagna því að núverandi heilbrigðisráðherra hefur lýst því yfir að mikilvægi starfsemi Grensásdeildar sé augljós og að lokun hennar sé alls ekki inn í myndinni. Aðgerðirnar nú séu aðeins hugsaðar sem liður í því, sem gera þarf til að draga úr heildarkostnaði LSH og séu fyrirhugaðar sem tímabundnar, þótt óljóst sé hversu lengi þær komi til með að vara.

Nauðsynlegar stuðningsaðgerðir

Afleiðing fækkunar legurúma hefur í för með sér að sjúklingum, sem þar hefðu ella verið er nú ætlað að fara til síns heima og sækja göngudeildarþjónustu þaðan. Til að það megi lánast þarf að efla mjög heimaþjónustu til þeirra. Ekki þarf aðeins að efla heimahjúkrun og/eða heimilisaðstoð, heldur þarf einnig að athuga hvort eða hverju þurfi að breyta í heimahúsnæðinu svo að viðkomandi hreyfihamlaði einstaklingur geti búíð þar. Með fækkun legurúma og aukinni áherslu á göngudeildarþjónustu mun slíkum einstaklingum óhjákvæmilega fjölga. Fæstir þeirra eða aðstandenda þeirra vita hvert og hvernig eigi að snúa sér við slíkar aðstæður. Er því nauðsynlegt að koma upp **ráðgjafar- og þjónustumiðstöð**, sem myndi gegna slíku hlutverki. Í því fælist að koma á heimili viðkomandi einstaklings, meta hverju þyrfti að breyta til að hann gæti búíð þar og hvaða aðra þjónustu þyrfti að veita. Jafnframt að hrinda í framkvæmd þeim aðgerðum, sem nauðsynlegar væru svo þetta mætti verða að veruleika. Þá væri fyrirsjáanlegt að í slíkri miðstöð væri metið hvort þeir einstaklingar, sem geta ekki horfið til fyrri starfa, gætu unnið önnur störf og aðstoð veitt til að fá þá viðeignadi starfsþjálfum.

Grunnþáttur í sparnaðaráætlunum í heilbrigðiskerfinu er stóraukin áhersla á göngudeildarþjónustu og fækkun legurúma. En veigamikil forsenda þess að hrinda megi því í framkvæmd er aðgengi að ráðgjafar- og þjónustumiðstöð eins og þeirri, sem hér hefur verið lýst. Vitað er að samtök eins og Sjálfsbjörg eru að móta hugmyndir um slíkt og þörfin fyrir þessa þjónustu fyrir skjólstæðinga Grensásdeildar er augljós. Hvetur stjórn HG til samstarfs Sjálfsbjargar og Grensásdeildar á þessu sviði, en vitað er að báðir aðilar hafa áhuga á slíku fyrirkomulagi. Útvíkkun á verksviði miðstöðvarinnar til fleiri hagsmunahópa væri svo fyrirsjáanleg að fenginni reynslu. Aðkoma hins opinbera í fjármögnun slíkrar miðstövar er óhjákvæmileg, en yrði ekki nema lítill hluti af þeim sparnaði, sem nást myndi með yfirfærslu legudeildarsjúklinga á göngudeildarstig. En burtséð frá þessu verður að hafa í huga að fólk kys almennt að búa heima hjá sér og þau sjálfsögðu lífsgæði verða seint metin til fjár.

Lokaorð

Oft er spurt hvers vegna styðja eigi við og efla starfsemi Grensásdeildar. Svarið er einfalt: starfsemi deildarinnar skiptir sköpum fyrir stóran hóp manna og kvenna og er þjóðhagslega mjög arðbær. Um 70% skjólstæðinga deildarinnar eru á vinnufærum aldri. Sá hluti þeirra sem hverfur til starfa á ný greiðir með sköttum sínum á örfáum árum rekstrarkostnað Grensásdeildar árið sem þeir dvöldu þar. Þá er ótalin sá þjóðhagslegi sparnaður sem felst í því að gera fólk sjálfbjarga á ný, þótt það nái ekki vinnufærni. Loks ber að huga að þeirri sjálfsvirðingu og þeim andlega styrk sem það veitir þeim sem misst hefur heilsuna að geta bjargað sér sjálfur á ný. Það þjóðarástand, sem nú hefur skapast gerir að verkum að geta Grensásdeildar er skert til að veita þá þjónustu, sem hún ein getur veitt og svo margir eru háðir. Því er brýnna en nokkru sinni að allir sem geta, leggi deildinni lið hvort sem er í minna eða meira mæli.

Reykjavík, 27. maí 2009